

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cavtio Criminalis, Seu De Processibus Contra Sagas Liber

Spee, Friedrich von

Francofvrti, 1632

19. An de captis nomine Maleficij, mox praesumendum sit eas omnino reas esse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11133

114 Dub. XIX. *An de captis nomine Veneficij*
pis excudere, & qualiter secum actum
sit eatenus explicare, vt nisi omnia per
legitimos testes probare possit quæ af-
ferat, sistat se Sacratissimo Cæsari, ite-
rum in carcerem & mortem recta pro-
fecturus.

D V B I V M XIX.

*An de captis nomine Veneficij mox presu-
mendum sit eas necessario reas esse?*

STulta quæstio videtur; & esset lane
Dni quorundam, quod nollem dicere
liceret, Sacerdotum seu simplicitas seu
zelus, (ego inscitiam, imprudentiam,
& defectum iudicij interpretari soleo)
quærendi necessitatem mihi impone-
ret. Audio enim esse, qui cum carceres
inuisunt, ita afflictissimas custodias ad-
oriuntur, instant, vrgent, vexant, & ad
fatendum crimen sollicitant, vt iudica-
ri aliud non possit, quam quod plane
apud animum suum obfirmatum ha-
beant, nullam penitus earum innocen-
tem esse posse.

Interim quicquid se miseræ illæ plan-
gant, quicquid loqui, explicare causam,
de-

mox presumendum sit eas necessario reas esse? 115

deducere fundamenta suæ infamiationis paratæ sint, quicquid postulent audiri saltem, ac velut cum homine spiritali confidentius sine arbitris conferre, consilium rogare, consolationem aliquam in multiplicibus molestiis accipere, & quæ similia afflicti homines desiderare solent, non inveniunt nisi stultas surdas, & hoc vnicum animatas, quod perpetuo eis veneficij crimen in oculos impingant, ac tanquam omnino reas, non sat honestis titulis exornent: vocitant enim obstinatas, peruicaces, putidas meretrices, obsessas, diabolicæ frontis, mutos bufones, mancipia gehennæ, &c.

Quo accedit quod iidem apud Iudices, custodes carcerum, lictores, aliosve, nihil aliud ingeminant quam perpetuas instigationes ad acriter eas examinandas & torquendas: hanc & illam singulariter videri pertinacem, non esse dubium vllum quin Demon earum fauces obsideat, aspectu esse diabolico, non dubitare se vitam interponere quin vere Sagæ sint, & quæ aliæ sunt id genus

voces intemperanter iactatæ ; sic vt etiam auditæ sint nonnunquam captiuæ dixisse (imo quid nonnunquam? frequentissimæ hæ sunt plurimarum voces) malle se ipsum adeo Carnificem quam eiusmodi Sacerdotem admittere; plus eum sibi molestiæ vna sua importunitate quam lictorem omnibus tormentis intulisse; nec modicum è contrario gauisæ sint iudiciales personæ se talem deniq; esse nactos spiritualium Præsidem, qui nõ modo castigaret ac formaret iudiciorũ zelum, sed & insigniter acueret. Sacerdotes tales ego aliquot & vidi & audiui, plures esse ex eo cõstat, quod audio Inquisitores, si qui alij sunt modesti & circumspecti, dictitare eos in rem suam non esse: tum vero quales descripsimus impetuosos & imperitos qui præter ventum quo se iactent nihil habent, stipendio vel eleemosyna mercari, aut esca saltem ac potione deuincire. Quam circa rem, vt mentem meam aperiã, dicam ad propositam quæstionem quod res erit. Itaque

RESPONDEO, De captis mox præ-
su-

sumere quasi simpliciter nocentes sint, ac proinde ea facere quæ iam dicta sunt à quibusdam Sacerdotibus fieri, nimis quæ intolerandū est. Rationes istæ sunt:

RATIO I. Supra ostendi nonnullas innocentes de facto cum nocentibus interimi, non igitur omnes captæ continuo nocentes sunt, non igitur obstinate id præsumendum, non igitur quasi sint opportunius vrgendæ, & omni penitus audientia excludendæ: promant si quid volunt: spiritualis viri est auscultare & instruere, ac seu nocentes sint, seu innocentes, spirituali consolatione & auxilio omnibus adesse.

RATIO II. Non esse certum quod ut quæque capta est mox vere nocens sit, ipsi Iudices præsupponunt. Ideo enim ad tormenta seu quæstiones procedunt, quia nondum liquet: si liqueret, non liceret ad torturam ire, ut infra dicam. Dub. 39.

RATIO III. Docent omnes Theologi & Iurisperiti, cum res nondum liquet, præsumendum in partem meliorem: id enim postulare legem charitatis

& iuris, prout ipsi fufe perfequuntur. Vnde caute statuerunt Honorius & Theodosius AA. cum aiunt: *Seruari iubemus, vt quicumque in discrimen capitis accersitur, non statim reus qui accusari potuit existimetur, ne subiectam innocentiam feriamus*, leg. 17. C. de accusationib. Simplicitas est quorundam Idiotarum, putare sic religiosa esse omnia acta & Iudicia publica, vt non saepe publice grauius erretur: placent verba cuiusdam Commentatoris in Euangelia quæ hodie legebam circa vincula Ioannis Baptistæ, & sic habent: *Non continuo malus est, qui in publica vincula conicitur ac detinetur, cum in his fuerint integerrimi saepe viri propter falsas accusationes &c. Magistratus & huius mundi Principes saepenumero sua abutuntur potentia*. Sic ibi.

RATIO IV. Non decet Sacerdotem nisi mansuetudo & mititas Christiana, quibus aperte repugnāt omnia illa quæ ante de imprudentibus quibusdam memorata sunt, vti cuilibet ea examinanti facile apparebit: nolimus n. exaggerare quæ potius à vulgi oculis regi oportebat.

RA-

mox presumendum sit eas necessario reas esse? 119

RATIO V. Esto etiam vere nocentes sint quas huiusmodi aliquis Sacerdos prædicta ratione exercet; id tamen ipsi non certo constat: quin imo si constaret, adhuc tamen ne sic quidem importuna illa vexatio satis deceret aut conduceret: redderentur potius obstinatior, quam si benignitate & suauitate quadam agendi Ecclesiasticis personis propria ad veritatem incitarentur: quasi via ad agnitionem criminis perducere nequeunt, quid tum postea? patientia usurpanda est; fecimus quod saluo decoro & conscientia fieri potuit. Quamquam id inficias non eo, cum benigniora media frustra tentata sunt, prodesse quoque subinde, & in quibusdam, acerbiores increpationes; sed ita tamen, ut identidem ad paternam quandam facilitatem redeatur, qua id agere videamur, ut ipsis ac salutem earum pie sincereque magna cum charitate consulamus, non ut eas quasi per vim reas facere velimus.

RATIO VI. Si vero innocens sit aliqua (ut sane multæ esse possunt) in quam

monitor tam pertinacis imperitiæ incurrat, quid ei fiat propius, quam ut in desperationem decidat, aut lethalem animi mœrorem? quippe quæ ab omnibus deserta, quam aliquam adhuc in spirituali patre consolationis spem repertum iri existimauerat, ab hacetiam excidisse se animaduertat. Sine quidem, quæ suspiria, quos gemitus ea res nonnullis conciuerit, non mentiar, si mihi notum esse dicam. Videt Deus, & requiret, non ab iis solum qui hanc rem ipsi peccant, sed qui indifcretos eiusmodi in prouinciam periculosam mittunt. Id quod hac de causâ moneo; quia nonnullibi obseruatum est, à quibusdam Ordinibus religiosiis eos Sacerdotes in hanc rem expositos fuisse, qui vel à defectu iudicij, vel importunitate agendi, vel persuasione scientiæ cum inscitia coniuncta, vel in his omnibus simul insignes domi suæ haberentur; ut necessum deinde fuerit ob hominum querelas alios peritiores & discretiores emittere.

RATIO VII. Verendum est, ne cum

ita

ita imprudenter cum reis agitur, multe deinde committantur sacrilegæ confessiones, atque animarum salus in discrimen deducatur.

Narrabo quod de Sacerdote quodam mihi constat, qui non multo pauciores quam ducentas Magiæ postulas ad rogum comitauerat. Is eas in carcere auditurus confitentes, rogare solebat ante confessionem, num etiam in ipsa de crimine illo confiteri vellent, prout in tortura apud Iudicem fecissent? se simpliciter non auditurum quæ se ream factura non esset. Itaque si quæ ante confessionem non continuo promitterent, sed hærerent, & in genere solum dicerent, se in confessione veritatem dicturas, omnino à se repudiabat, cum addito: vt igitur more canum morerentur sine pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramentis. Vnde factum, vt nulla non seu nocens esset seu innocens, ni rursus subiici tormentis, aut instar canum, vt dicebat, mori vellet, cogeretur se ream in Sacramento facere, & sic plecti. Nuperrime id clarissimus Iuris

Doctor in mensa publica referebat in laudem eius Sacerdotis tanquam ingenie eliciendæ veritatis stratagema. Ergo autem admirabundus ingenti cruce me signabam, & ingemiscebam: tanto amplius, quod Doctor hic Inquisitor esset in Sagarum causis, cui is Sacerdos pro Sagarum Confessario adiunctus erat: dignum quippe patella operculum. Itaque stimulante curiositate ipse deinde carceres accessi, obseruaturus an sic esset: Dicere non expedit quæ tunc deprehendi.

Memini enim sententiæ quam alicubi Tannerus citat ex Ecclesiastæ ca. 4. v. 1. *Verti me ad alia & vidi calumnias quæ sub Sole geruntur, & lachrymas innocentium, & neminem consolatorem: nec posse resistere eorum violentiæ cunctorum auxilio destitutos: & laudavi magis mortuos quam viuentes: & feliciorum utroque iudicavi qui necdum natus est, nec vidit mala quæ sub Sole fiunt.* Porro stratagema hoc iam memoratum, sunt & religiosi quidam alij qui nuper imitari ausi sunt. Ut nesciam quid sentiendum sit de Religiosorum
Su-

Superioribus, qua conscientia ad hæc non attendant?

RATIO VIII. Nimis incauta dicta sunt, & minime Sacerdotem decent vltima illa, quæ item memorabam: *hanc & illam singulariter videri pertinacem; non esse dubium vllum quin Dæmon earum fauces obsideat; aspectu esse Diabolico; non dubitare vitam interponere quin vere Saga sint.* Si de triuo quispiam sic loquatur, reprehendi debeat; quanto magis Sacerdos, quem timere par est ne his ac similibus causa sit reis grauium tormentorum & mortis, ideoq; irregularitatis censuram incurrat? Quanquam quid Irregularitas sit, & quo modo contrahatur, imperiti huiusmodi non norunt. Audiebam nuper de Sacerdote quodam, etiam, si diis placet, vt sibi videbatur, non parum docto; solere instigare Iudices, vt has illas (*in particulari*) caperent, torquerent: tum & ne annis certorum quorundam puerorum parceretur monere; videri hunc & illum capacem esse supplicij; plecterentur sine scrupulo; non esse quod emendatio speraretur: iuuare
et.

124 Dub. XX. *Quid de Tormentis seu quest. sentiend.*
etiam strenue in complicibus expiscan-
dis, quas & ipse in pugillares suos exci-
piebat; assistere item torturis, instrue-
re, suggerere argumenta, quibus cul-
pam amplius deprehenderent, & simi-
lia complura, quæ iam pene excide-
runt. Quid hic autem de Irregularita-
te studuisse potuit? Vnde mirum non
erat, si tam insignem adiutorem mire
Inquisitores, ipsi æque periti, suspice-
rent, & mirarentur tanquam homi-
nem de cælo sibi atlapsum, qui ipsissi-
mam agendi praxin solus combibisset
ad omnium Theologorum speculan-
tium inuidiam. Quæ hæc autem mise-
ria & inscitia nostrorum temporum,
aut quid iuuet literas vidisse, si hic igno-
rantia est honos? Legant Confessarij
quæ infra quoque dicam dub. 30. vbi eos
instruo.

D V B I V M X X .

*Quid de Tormentis seu questionibus sentiend-
um? An periculum morale & frequens
innocentibus inducant?*

RESPONDEO, Ea est vt plurimum
con-